TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2009. gada 14. maijā *

Lieta C-180/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 68. un 234. pantam, ko *Oberlandesgericht Wien* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 29. martā un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 7. aprīlī, tiesvedībā

Renate Ilsinger

pret

Martin Dreschers, *Schlank & Schick GmbH* administratoru.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*], A. Ticano [*A. Tizzano*], E. Levits un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*] (referents),

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 3. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Drešera [*Dreschers*], *Schlank & Schick GmbH* administratora, vārdā — A. Mats [*A. Matt*], *Rechtsanwalt*,

— Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*], kā arī S. Caihena [*S. Zeichen*] un M. Rīfenštaina [*M. Rüffenstein*], pārstāvji,

— Čehijas valdības vārdā — T. Bočeks [*T. Boček*] un M. Smoleks [*M. Smolek*], pārstāvji,

— Spānijas valdības vārdā — M. Sampols Pukurulls [*M. Sampol Pucurull*] un B. Plasa Krusa [*B. Plaza Cruz*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz V. Ferrante [*W. Ferrante*], *avvocato dello Stato*,

— Slovēnijas valdības vārdā — T. Miheliča [*T. Mihelič*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*] un S. Grīnheida [*S. Grünheid*], kā arī V. Bogensbergers [*W. Bogensberger*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2008. gada 11. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 15. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp Ilzingeri [*Ilsinger*], Austrijas pilsoni, kas dzīvo Santpeltenē [*St. Pölten*] (Austrija), un Drešeru, *Schlank & Schick GmbH* (turpmāk tekstā — "*Schlank & Schick*"), saskaņā ar Vācijas tiesībām dibinātas tirdzniecības pa pastu sabiedrības ar juridisko adresi Āhenē (Vācija), kas ir atzīta par maksātnespējīgu, administratora statusā, par prasību, kurā lūgts piespriest minētajai sabiedrībai piešķirt Ilzingerei balvu.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 44/2001

3 Regulā Nr. 44/2001 noteiktie jurisdikcijas noteikumi ir ietverti tās II nodaļā, kurā ietilpst 2.–31. pants.

4 Regulas Nr. 44/2001 2. panta 1. punktā, kas ietilpst minētas II nodaļas 1. iedaļā ar nosaukumu "Vispārīgie noteikumi", ir noteikts:

"Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā."

5 Minētās regulas 3. panta 1. punktā, kas ietilpst šajā pašā 1. iedaļā, ir noteikts:

"Personas, kuru domicils ir kādā no dalībvalstīm, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā, vienīgi izmantojot šīs nodaļas 2.–7. iedaļā noteiktās normas."

6 Regulas Nr. 44/2001 5.–22. pantā, kas ietilpst tās II nodaļas 2.–6. iedaļā, ir paredzēti īpašās, obligātās vai izņēmuma jurisdikcijas noteikumi.

7 Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. pantu, kas ietilpst tās II nodaļas 2. iedaļā ar nosaukumu "Īpašā jurisdikcija":

"Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, citā dalībvalstī var iesūdzēt:

1. a) lietās, kas attiecas uz līgumiem, attiecīgās saistības izpildes vietas tiesā;

b) šajā noteikumā un ja vien nav citādas vienošanās, attiecīgās saistības izpildes vieta ir:

— preču tirgošanas gadījumā, vieta kādā dalībvalstī, kurā saskaņā ar līgumu preces piegādāja vai tās būtu bijis jāpiegādā,

— pakalpojumu sniegšanas gadījumā, vieta kādā dalībvalstī, kur saskaņā ar līgumu pakalpojumu sniedza vai tas būtu bijis jāsniedz;

c) ja nepiemēro b) apakšpunktu, tad piemēro a) apakšpunktu;

[..]."

8 Regulas Nr. 44/2001 preambulas trīspadsmitajā apsvērumā ir minēts:

"Saistībā ar [..] patērētāju līgumiem [..] vājākajai pusei vajadzētu būt aizsargātai ar jurisdikcijas normām, kas ir labvēlīgākas tās interesēm, nekā to paredz vispārējās normas."

9 Uz to attiecas Regulas Nr. 44/2001 tās pašas II nodaļas 15.–17. pants, kas ietilpst 4. iedaļā ar nosaukumu "Jurisdikcija patērētāju līgumu jomā".

10 Minētās regulas 15. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Lietās, kas saistītas ar līgumiem, kurus noslēgusi kāda persona, patērētājs mērķiem, kas var būt uzskatāmi par nesaistītiem ar viņa arodu vai profesiju, jurisdikciju nosaka šajā iedaļā, neierobežojot 4. pantu un 5. panta 5. punktu, ja:

a) līgums attiecas uz preču tirdzniecību ar nomaksu pa daļām;

b) līgums attiecas uz aizdevumu, kas atmaksājams pa daļām, vai visa cita veida kredītu, kas izsniegts, lai finansētu preču tirdzniecību;

c) visos citos gadījumos līgums ir noslēgts ar personu, kas veic komercdarbību vai piekopj arodu patērētāja domicila valstī vai ar visiem līdzekļiem novirza šādas darbības uz attiecīgo dalībvalsti vai vairākām dalībvalstīm, to skaitā uz attiecīgo dalībvalsti, un līgums ietilpst šādu darbību jomā."

11 Atbilstoši 15. panta 3. punktam "šī iedaļa neattiecas uz [pārvadājuma] līgumiem, izņemot līgumus, kas paredz apvienot ceļošanu un izmitināšanu par kopīgu cenu".

12 Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 16. panta 1. punktu "patērētājs var ierosināt tiesvedību pret citu līgumslēdzēju pusi vai nu tās dalībvalsts tiesās, kurā ir minētās puses domicils, vai patērētāja domicila vietas tiesās".

13 No šī jurisdikcijas noteikuma var atkāpties, tikai ievērojot minētās regulas 17. pantā minētos noteikumus.

14 Kā izriet no Regulas Nr. 44/2001 preambulas apsvērumiem, šī regula ir turpinājums 1968. gada 27. septembra konvencijai par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kas ir grozīta ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos (OV L 304, 1. lpp., un grozītais teksts — 77. lpp.), 1982. gada 25. oktobra Konvenciju par Grieķijas Republikas pievienošanos (OV L 388, 1. lpp.), 1989. gada 26. maija Konvenciju par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos (OV L 285, 1. lpp.) un 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos (OV 1997, C 15, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Briseles konvencija"). Kopš šīs regulas stāšanās spēkā 2002. gada 1. martā tā attiecībās starp dalībvalstīm, izņemot Dānijas Karalisti, aizstāj Briseles konvenciju.

15 Regulas Nr. 44/2001 preambulas deviņpadsmitajā apsvērumā Eiropas Savienības Padome ir uzsvērusi vajadzību nodrošināt nepārtrauktību Briseles konvencijas un šīs regulas starpā, ieskaitot Tiesas interpretāciju tiesību normām, kas ir līdzīgas šai konvencijai.

Briseles konvencija

16 Briseles konvencijā noteiktie jurisdikcijas noteikumi ietilpst tās II sadaļā, kurā ir 2.–24. pants.

17 Briseles konvencijas 2. panta pirmajā daļā, kas ietilpst tās II sadaļas 1. iedaļā ar nosaukumu "Vispārīgie noteikumi", ir noteikts pamatprincips, kas formulēts šādi:

"Ievērojot šīs konvencijas noteikumus, konvencijas dalībvalstī dzīvojošas personas neatkarīgi no pilsonības ir pakļautas šīs valsts tiesu jurisdikcijai."

18 Briseles konvencijas 3. panta pirmajā daļā, kas ietverta šajā pašā iedaļā, ir paredzēts:

"Konvencijas dalībvalstī dzīvojošas personas var iesūdzēt citas šīs konvencijas dalībvalsts tiesās, tikai ievērojot šīs sadaļas 2.–6. iedaļā izklāstītos noteikumus."

19 Briseles konvencijas 5.–18. pantā, kas veido tās II sadaļas 2.–6. iedaļu, ir paredzēti īpašās, obligātās vai izņēmuma jurisdikcijas noteikumi.

20 Tādējādi saskaņā ar 5. pantu, kas ietilpst Briseles konvencijas II sadaļas 2. iedaļā ar nosaukumu "Sevišķā jurisdikcija":

"Atbildētāju, kura domicils ir kādā Līgumslēdzējā valstī, citas Līgumslēdzējas valsts tiesā var iesūdzēt:

1) strīdos, kuri izriet no līgumiskām attiecībām, tiesās pēc attiecīgo saistību izpildes vietas; [..]

[..]."

21 Tajā pašā Briseles konvencijas II sadaļā tās 13.–15. pants ietilpst 4. iedaļā ar nosaukumu "Jurisdikcija attiecībā uz patērētāju līgumiem".

22 Briseles konvencijas 13. panta pirmā daļa ir formulēta šādi:

"Lietās, kas saistītas ar līgumiem, kurus noslēgusi kāda persona, mērķiem, ko var uzskatīt par nesaistītiem ar viņa arodu vai profesiju (turpmāk tekstā — "patērētājs"),

jurisdikciju nosaka saskaņā ar šo iedaļu, neierobežojot 4. pantu un 5. panta 5. punktu, ja:

1) līgums attiecas uz kustamas mantas pārdošanu uz nomaksu;

2) līgums attiecas uz aizdevumu, kas atmaksājams pa daļām, vai ir cits aizdevuma līgums, kas noslēgts šādas mantas pirkuma finansēšanai;

3) tas ir jebkāds cits kustamas mantas vai pakalpojumu sniegšanas līgums, ja

   a) patērētāja domicila valstī līguma noslēgšana ir notikusi pēc tam īpaši adresēta uzaicinājuma vai reklāmas

      un

   b) patērētājs šajā valstī ir veicis līguma noslēgšanai nepieciešamās darbības."

23 Briseles konvencijas 13. panta trešajā daļā ir paredzēts, ka "šī sadaļa nav piemērojama pārvadājuma līgumiem".

24 Atbilstoši Briseles konvencijas 14. panta pirmajai daļai "patērētājs var celt prasību pret otru līgumslēdzēju pusi vai nu tās konvencijas dalībvalsts tiesās, kurā ir šīs otras puses domicils, vai arī tās konvencijas dalībvalsts tiesās, kurā ir viņa paša domicils."

25 No šī jurisdikcijas noteikuma var atkāpties, tikai ievērojot Briseles konvencijas 15. pantā izklāstītos nosacījumus.

Valsts tiesiskais regulējums

26 5.j pantā Likumā par patērētāju tiesību aizsardzību (*Konsumentenschutzgesetz*) Likuma par distances līgumiem redakcijā (*Fernabsatz-Gesetz*, *BGBl. I 185/1999*; turpmāk tekstā — "*KSchG*"), kas paredzēts, lai Austrijas tiesībās transponētu Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 20. maija Direktīvu 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem (OV L 144, 19. lpp.), un kas stājās spēkā 1999. gada 1. oktobrī, ir noteikts:

"Uzņēmumam, kas nosūta atsevišķiem patērētājiem balvas apsolījumu vai līdzīgus paziņojumus, kas formulēti tā, lai patērētājam radītu iespaidu, ka viņš ir laimējis noteiktu balvu, šī balva ir jāpiešķir. Šo balvu var arī pieprasīt, ceļot prasību tiesā."

27 No iesniedzējtiesas Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka minētā 5.j panta mērķis ir piešķirt patērētājam tiesības celt prasību, lai tiesas ceļā panāktu "laimesta apsolījuma" izpildi gadījumos, kad patērētājs ir ticis maldināts, profesionālam pārdevējam sazinoties personīgi ar viņu un radot viņam iespaidu, ka viņš ir laimējis balvu, kaut gan darījuma faktiskais mērķis ir mudināt patērētāju pasūtīt šī profesionālā

pārdevēja piedāvātās preces vai pakalpojumus. Patērētājam, lai viņš būtu efektīvi pasargāts no šādas prakses, tādējādi ir tiesības pieprasīt izpildīt šo solījumu civiltiesiskā kārtā tā, it kā profesionālais pārdevējs viņam būtu minēto balvu piedāvājis juridiski saistoši. Šajā sakarā tiek uzskatīts, ka starp minēto profesionālo pārdevēju un attiecīgo patērētāju pastāv juridiskas attiecības.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

28 No pamata lietas materiāliem izriet, ka 2002. gada 19. augustā Ilzingere savā privātajā adresē slēgtā aploksnē saņēma personisku vēstuli no *Schlank* & *Schick*. Aploksnē ar uzrakstiem "Svarīgi dokumenti! Lūdzu atvērt nekavējoties!" un "Personīgi" atradās tieši Ilzingerei personīgi adresēts paziņojums, kas viņai varēja likt noticēt, ka viņa ir laimējusi balvu EUR 20 000 apmērā.

29 Nākamajā dienā, lai saņemtu apsolītās balvas izmaksu, Ilzingere no sūtījumam pievienotās aploksnes atdalīja kuponu ar identifikācijas numuru, uzlīmēja to uz "balvas pieprasījuma sertifikāta", kā bija norādīts vēstulē, un nosūtīja to *Schlank & Schick*.

30 Ilzingere apstiprina, ka viņa vienlaikus veikusi arī pasūtījumu izmēģināšanai. Šo apgalvojumu *Schlank & Schick* apstrīd, apgalvojot, ka gluži pretēji — ieinteresētā persona nevienu preci neesot pasūtījusi. Savukārt ir noskaidrots, ka viņas it kā laimētās balvas piešķiršana nav bijusi atkarīga no šāda pasūtījuma veikšanas.

31 2002. gada 23. decembrī, joprojām nesaņēmusi pieprasītā laimesta izmaksu, Ilzingere šajā sakarā vērsās *Landesgericht St. Pölten* [Santpeltenes Pirmās instances tiesa], jo viņas domicils atradās šīs tiesas jurisdikcijas teritorijā. Viņas pret *Schlank & Schick* celtā prasība bija pamatota ar *KSchG* 5.j pantu kopā ar Regulas Nr. 44/2001 16. panta 1. punktu.

32 Tad *Schlank & Schick* cēla iebildumus par minētās tiesas piekritību, būtībā apgalvojot, ka Regulas Nr. 44/2001 15. un 16. panta tiesību normas nav piemērojamas tajā ierosinātajā tiesvedībā, jo tajās ir paredzēts, ka ir jāpastāv atlīdzības līgumam, kā šajā lietā trūkstot. Dalība reklāmas spēlē neesot bijusi saistīta ar pasūtījuma veikšanu, pat ne ar tāda pasūtījuma veikšanu, kurā prece tiek izmēģināta bez jebkādām saistībām un ar tiesībām to atdot atpakaļ. Turklāt Ilzingere neesot pasūtījusi preces un tāpēc nevarot pretendēt uz aizsardzību patērētājas statusā. *Schlank & Schick* piebilst, ka, pat pieņemot, ka varētu pastāvēt līgumiskas tiesības saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punktu, lieta neesot piekritīga Austrijas tiesām, jo apgalvotā parāda izpildes vieta atrodoties Vācijā.

33 Pēc maksātnespējas procedūras ierosināšanas par *Schlank & Schick* mantu M. Drešers šīs sabiedrības administratora statusā uzturēja šos argumentus un lūdza turpināt tiesvedību.

34 *Landesgericht St. Pölten* 2004. gada 15. jūnija rīkojumā noraidīja *Schlank & Schick* celto iebildumu par piekritības neesamību un tās pašas dienas spriedumā noraidīja Ilzingeres prasību pēc būtības, uzskatot, ka balvas piešķiršana vai dalība *Schlank & Schick* apsolīto balvu sadalē nav bijusi atkarīga no konkrētu preču pasūtījuma un ka tāpēc tam, vai ieinteresētā persona bija vai nebija izdarījusi pasūtījumu izmēģinājumam, nav nozīmes.

35 Abas puses šos nolēmumus pārsūdzēja iesniedzējtiesā.

36 Norādījusi, ka šajā lietā ir izpildīts EKL 68. panta 1. punktā ietvertais nosacījums, *Oberlandesgericht Wien* [Vīnes federālās zemes Augstākā tiesa] uzskata, ka, lai tā varētu pieņemt lēmumu, tai ir vajadzīga Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta interpretācija.

37 Esot jānosaka, vai uz tādu prasību kā pamata prāvā attiecas pēdējā minētā tiesību norma, jo maldinošs laimesta apsolījums ir domāts, lai mudinātu noslēgt līgumu par kustamas mantas iegādi un tātad — lai sagatavotu patērētāja līguma noslēgšanu, kaut gan starp pusēm vēl nav abpusēji saistoša līguma.

38 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Regulas Nr. 44/2001 15. pantā nav skaidri minēts šāda veida līgums, tāpēc šķietot iespējams atzīt, ka ar patērētāju noslēgta līguma gadījumā pastāv jurisdikcija minētā panta izpratnē un tas tā ir arī tad, ja šis patērētājs ir veicis tikai izmēģinājuma pasūtījumu, kaut gan profesionālais pārdevējs viņam, kā apgalvo *Schlank & Schick*, šādu pienākumu, proti, veikt pasūtījumu, nav uzlicis.

39 Šajos apstākļos *Oberlandesgericht Wien* nolēma atlikt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai, ievērojot [..] Regulu Nr. 44/2001 [..], *KSchG* [..] 5.j pantā patērētājiem piešķirtās prasījuma tiesības no uzņēmuma tiesas ceļā pieprasīt šķietami laimētu balvu, ja tas

atsevišķam patērētājam nosūta (vai ir nosūtījis) solījumu piešķirt laimestu vai līdzīgus paziņojumus un to formulējums rada (vai ir radījis) iespaidu, ka patērētājs ir laimējis noteiktu balvu, bet laimesta pieprasīšana nav atkarīga no preču pasūtīšanas vai pasūtīšanas to izmēģināšanai un preces arī nav pasūtītas, tomēr paziņojuma adresāts balvu pieprasa, ir līgumtiesiskas vai tām līdzvērtīgas tiesības [minētās] regulas [..] 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē?

2) Ja uz pirmo jautājumu sniegta noliedzoša atbilde:

Vai pastāv tiesības Regulas Nr. 44/2001 [..] 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja, lai iegūtu prasījuma tiesības uz laimesta izmaksāšanu, nebija jāpasūta preces, bet paziņojuma adresāts tās tomēr ir pasūtījis?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

40 Ar šiem abiem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulā Nr. 44/2001 noteiktie jurisdikcijas noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka prasība tiesā, kurā patērētājs lūdz piespriest sabiedrībai, kas veic tirdzniecību pa pastu, viņam izmaksāt šķietami laimētu balvu, bet balvas piešķiršana nav atkarīga no šīs sabiedrības pārdošanai piedāvāto preču pasūtījuma, ir līgumtiesiska prasība minētās regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē.

41 Lai izlemtu šos jautājumus, vispirms jānorāda, ka, tā kā Regula Nr. 44/2001 attiecībās starp dalībvalstīm, izņemot Dānijas Republiku, šobrīd aizstāj Briseles konvenciju, Tiesas veiktā šīs konvencijas interpretācija ir derīga arī attiecībā uz minēto regulu, kuras tiesību normas var uzskatīt par vienādām ar Briseles konvencijas tiesību normām. Jāpiebilst, ka ar minēto regulu izveidotajā sistēmā tās 15. panta 1. punkta c) apakšpunktam, kā izriet no tās preambulas trīspadsmitā apsvēruma, ir tāda pati vieta un tāds pats uzdevums aizsargāt vājāko pusi kā Briseles konvencijas 13. panta pirmās daļas 3. punktam.

42 Runājot par pēdējo, jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka minētais 13. panta pirmās daļas 3. punkts ir piemērojams prasībai, kurā prasītājs, ar kuru pa pastu viņa dzīvesvietā ir sazinājies profesionāls pārdevējs, lai aicinātu pasūtīt ar tā noteiktiem noteikumiem piedāvātas preces, un kas faktiski ir veicis šādu pasūtījumu līgumslēdzējvalstī, kur atrodas viņa domicils, tiesas ceļā pieprasa, lai šis pārdevējs piešķir šķietami laimēto balvu (2002. gada 11. jūlija spriedums lietā C-96/00 *Gabriel*, *Recueil*, I-6367. lpp., 53., 55., 59. un 60. punkts).

43 Pirmkārt, Tiesa minētā sprieduma lietā *Gabriel* 48.–52. punktā ir uzskatījusi, ka Briseles konvencijas 13. panta pirmās daļas 3. punkta piemērošanas noteikums par to, ka ir jāpastāv "līgumam, ko noslēdzis" patērētājs ar profesionālu pārdevēju minētās tiesību normas izpratnē, bija izpildīts minētajā gadījumā, pamatojoties uz to, ka abu pušu gribas saskaņa, kas izpaudās kā uzņēmuma, kas veic tirdzniecību pa pastu, veiktais preču piedāvājums un šī piedāvājuma pieņemšana no patērētāja puses, pasūtot šīs preces, nozīmēja, ka starp šīm pusēm bija noslēgts līgums, kam bija raksturīgi abpusēji

un neatkarīgi pienākumi to starpā un kas attiecās uz vienu no minētajā tiesību normā aprakstītajiem priekšmetiem, proti, attiecīgajā gadījumā — kustamas mantas piegādi.

44 Otrkārt, šī paša iepriekš minētā sprieduma lietā *Gabriel* 38. un 54.–58. punktā Tiesa ir nolēmusi, ka balvas apsolījums bija nesaraujami saistīts ar preču pasūtījumu un tādējādi ar atlīdzības līguma noslēgšanu, tāpēc prasību tiesā, kurā prasītājs lūdz piespriest profesionālam pārdevējam piešķirt šķietami laimētu balvu, ir jāvar celt tajā pašā tiesā, kuras jurisdikcijā ir izvērtēt minētā patērētāja noslēgtu līgumu, lai, cik iespējams, novērstu to tiesu skaita palielināšanos, kuru jurisdikcijā ir viens un tas pats līgums.

45 Jāatgādina arī, ka 2005. gada 20. janvāra sprieduma lietā C-27/02 *Engler* (Krājums, I-481. lpp.) 37., 38. un 44. punktā Tiesa savukārt ir izslēgusi šī paša Briseles konvencijas 13. panta pirmās daļas 3. punkta piemērojamību gadījumā, kad prasītājs pieprasīja apsolītā laimesta izmaksāšanu, kaut gan šķietami laimētās balvas piešķiršana nebija pakļauta noteikumam, ka patērētājam ir jāpasūta preces no sabiedrības, kas veic tirdzniecību pa pastu, un šis patērētājs pasūtījumu faktiski nebija veicis.

46 Tiesa šo risinājumu pamatoja ar to, ka tādā gadījumā pēc vēstules nosūtīšanas, kurā ietverts maldinošais apsolījums piešķirt balvu, patērētājs nebija noslēdzis līgumu ar sabiedrību, kas veic tirdzniecību pa pastu, jo nebija veikts nekāds tās pārdošanai piedāvāto preču pasūtījums, kaut gan Briseles konvencijas 13. panta pirmās daļas 3. punkta piemērošana, kā izriet no tā teksta, ir atkarīga no dažādiem apstākļiem, ieskaitot konkrēti to, ka patērētājam ir jānoslēdz šāds līgums (iepriekš minētais spriedums lietā *Engler*, 36.–38. un 40. punkts).

47 Saskaņā ar Tiesas viedokli šādu risinājumu apstiprina vieta, kāda Briseles konvencijas 13.–15. pantā ietvertajiem īpašās jurisdikcijas noteikumiem patērētāju noslēgtu līgumu jomā ir tajā paredzētajā sistēmā, un tajā šiem noteikumiem ir jānosaka strikta minēto pantu interpretācija, kas nevar attiekties uz tādiem gadījumiem, kas minētajā konvencijā nav skaidri paredzēti. Tādējādi šo tiesību normu mērķis, proti, nodrošināt atbilstošu par vājāko pusi uzskatītā patērētāja aizsardzību, neļauj nonākt pie citāda rezultāta (iepriekš minētais spriedums lietā *Engler*, 39. un 41.–43. punkts).

48 Tomēr jāatzīst, ka Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta teksts, kuru iesniedzējtiesa lūdz interpretēt šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, visos aspektos nav vienāds ar Briseles konvencijas 13. panta pirmās daļas tekstu.

49 Precīzāk, lai gan saskaņā ar minētā 13. panta pirmo daļu šīs tiesību normas 3. punkts ir piemērojams tikai "kustamas mantas vai pakalpojumu sniegšanas" līgumiem, Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir formulēts vispārīgāk un plašāk.

50 Tādējādi, izņemot zināmus pārvadājuma līgumus, kuriem saskaņā ar minētās regulas 15. panta 3. punktu nav piemērojami judikatūras noteikumi patērētāju noslēgtu līgumu jomā, šī paša panta 1. punkta c) apakšpunkts attiecas uz visiem līgumiem, lai kāds būtu to priekšmets, ja patērētājs tos ir noslēdzis ar profesionālu pārdevēju un tie ietilpst tā veiktajā komerciālajā vai profesionālajā darbībā. Turklāt īpašie piemērošanas nosacījumi, kuriem minētajiem līgumiem ir jāatbilst un kas ir sīki uzskaitīti Briseles konvencijas 13. panta pirmās daļas 3. punkta a) un b) apakšpunktā, tagad, lai nodrošinātu labāku patērētāju aizsardzību, ņemot vērā jaunos sakaru līdzekļus un elektroniskās tirdzniecības attīstību, daudz vispārīgāk ir formulēti Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

51 No tā izriet, ka, lai gan Tiesa ir atzinusi, ka Briseles konvencijas 13. panta pirmā daļa ir piemērojama tikai līgumiem, kuri rada savstarpējus un no pusēm neatkarīgus pienākumus, turklāt skaidri pamatojoties uz šīs tiesību normas tekstu, kurā paredzēta "kustamas mantas [piegāde] vai pakalpojumu sniegšana" (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Gabriel*, 48.–50. punkts, kā arī lietā *Engler*, 34. un 36. punkts), Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts savukārt tagad vairs nešķiet piemērojams tikai gadījumos, kad puses ir uzņēmušās abpusējus pienākumus.

52 Tomēr jākonstatē, ka minētais 15. pants ir piemērojams tikai tad, ja attiecīgā prasība tiesā attiecas uz līgumu, kas noslēgts starp patērētāju un profesionālu pārdevēju.

53 Saskaņā gan ar Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta ievaddaļu, gan arī šī panta tā paša punkta c) apakšpunktu tajā ir prasīts, lai "līgumu" patērētājs būtu "noslēdzis" ar personu, kas veic komerciālu vai profesionālu darbību. Šo atzinumu turklāt apstiprina šīs regulas II sadaļas 4. iedaļa, kurā ietilpst šis 15. pants un kas attiecas uz "jurisdikciju patērētāju līgumu jomā". Jāuzsver arī, ka, ievērojot nosacījumu par līguma noslēgšanu, minētais 15. pants ir formulēts tā, ka tas būtībā ir vienāds ar Briseles konvencijas 13. pantu.

54 Runājot par minēto nosacījumu, protams, ir iespējams, ka Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta gadījumā viena no pusēm tikai izrāda savu piekrišanu, pati neuzņemoties nekādus juridiskus pienākumus attiecībā pret otru līgumslēdzēju pusi (skat. šī sprieduma 51. punktu). Tomēr, lai pastāvētu līgums šīs

tiesību normas izpratnē, šai otrai pusei obligāti ir jāuzņemas šāds juridisks pienākums, iesniedzot konkrētu piedāvājumu, kas ir pietiekami skaidrs un precīzs priekšmeta un apmēra ziņā, lai radītu līgumtiesiskas saistības, kā paredzēts šajā pašā tiesību normā.

55 Šo pēdējo prasību var uzskatīt par izpildītu tad, ja tāda balvas apsolījuma gadījumā kā pamata prāvā sabiedrība, kas veic tirdzniecību pa pastu, ir uzņēmusies juridiskas saistības. Citiem vārdiem sakot, tai ir jābūt skaidri izteikušai savu vēlmi uzņemties šādas saistības, ja otra puse izteiktu savu piekrišanu, paziņojot, ka tā bez iebildumiem ir gatava maksāt attiecīgo balvu patērētājiem, kas to pieprasīs. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai tajā ierosinātajā lietā šī prasība ir izpildīta.

56 Ja šajā gadījumā tas tā nebūtu, tāda veida komerciālo praksi, kas ir izraisījusi minēto tiesvedību, nevarētu uzskatīt par līgumtiesisku vai par tādu, kas saistīta ar līgumu Regulas Nr. 44/2001 15. panta izpratnē tā pašreizējā redakcijā.

57 Tādā gadījumā šādu situāciju varētu raksturot kā līgumu sagatavojošu vai kvazilīgumtiesisku un uz to attiecīgajā gadījumā varētu attiekties tikai minētās regulas 5. panta 1. punkts, kas ir tiesību norma, kurai gan tās teksta, gan tās vietas šajā regulā dēļ ir plašāka piemērojamība nekā tās 15. pantam (par Briseles konvenciju skat. pēc analoģijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Engler*, 44. un 49. punkts).

58 Ievērojot šos faktorus, un, tā kā Regulas Nr. 44/2001 15. panta un Briseles konvencijas 13. panta formulējums būtiski neatšķiras prasības par starp pusēm noslēgta līguma

ziņā, jāsecina, ka no spriedumiem iepriekš minētajā lietā *Gabriel* un lietā *Engler* izrietošā judikatūra, kas attiecas uz otro no šīm tiesību normām, ir jāattiecina uz minēto 15. pantu saistībā ar piemērošanu tādā gadījumā kā pamata lietā. Pieņemot, ka Briseles konvencijas tiesību norma un Regulas Nr. 44/2001 tiesību norma ir formulētas tik līdzīgi, saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 preambulas deviņpadsmito apsvērumu ir jānodrošina abu dokumentu interpretācijas turpinātība, kas ir arī līdzeklis, lai nodrošinātu tiesiskās drošības principa ievērošanu, kas ir viens no tās pamatiem.

59 Tātad jāuzskata, ka Regulas Nr. 44/2001 15. panta pašreizējā formulējumā tā 1. punkta c) apakšpunkts nav piemērojams tādai prasībai tiesā kā pamata prāvā, jo profesionālais pārdevējs nav līgumā uzņēmies izmaksāt patērētājam apsolīto balvu, ko tas pieprasa. Šajā gadījumā šī tiesību norma šādai prasībai tiesā ir piemērojama tikai ar nosacījumu, ka maldinošais balvas apsolījums ir noticis pēc tam, kad patērētājs ar sabiedrību, kas veic tirdzniecību pa pastu, ir noslēdzis līgumu, kas izpaužas kā pasūtījums šai sabiedrībai.

60 Tāpēc uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka tādā situācijā kā pamata prāvā, kurā prasītājs, piemērojot tās dalībvalsts tiesību aktus, kuras teritorijā atrodas viņa domicils, un tās tiesas piekritības teritorijā, kur atrodas domicils, lūdz piespriest sabiedrībai, kas veic tirdzniecību pa pastu un kas atrodas citā dalībvalstī, piešķirt balvu, ko viņš it kā ir laimējis, un

— ja šī sabiedrība, vēloties mudināt šo patērētāju noslēgt līgumu, viņam, norādot viņa vārdu, ir nosūtījusi vēstuli, kas viņam var radīt iespaidu, ka viņam varētu tikt piešķirta balva, ja viņš to pieprasītu, nosūtot atpakaļ minētajai vēstulei pievienotu "balvas pieprasījuma sertifikātu",

— bet šīs balvas piešķiršana nav atkarīga no šīs sabiedrības pārdošanai piedāvāto preču pasūtījuma vai izmēģinājuma pasūtījuma,

Regulā Nr. 44/2001 minētie jurisdikcijas noteikumi ir jāinterpretē šādi:

— uz šādu patērētāja celtu prasību tiesā attiecas minētās regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts ar nosacījumu, ka profesionālais pārdevējs ir juridiski uzņēmies patērētājam izmaksāt šo balvu;

— ja šis nosacījums nav izpildīts, šādai prasībai minētā Regulas Nr. 44/2001 tiesību norma ir piemērojama tikai tad, ja patērētājs faktiski ir izdarījis pasūtījumu pie šī profesionālā pārdevēja.

Par tiesāšanās izdevumiem

61 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

tādā situācijā kā pamata prāvā, kurā prasītājs, piemērojot tās dalībvalsts tiesību aktus, kuras teritorijā atrodas viņa domicils, un tās tiesas piekritības teritorijā, kur atrodas domicils, lūdz piespriest sabiedrībai, kas veic tirdzniecību pa pastu un kas atrodas citā dalībvalstī, piešķirt balvu, ko viņš it kā ir laimējis, un

— **ja šī sabiedrība, vēloties mudināt šo patērētāju noslēgt līgumu, viņam, norādot viņa vārdu, ir nosūtījusi vēstuli, kas viņam var radīt iespaidu, ka viņam varētu tikt piešķirta balva, ja viņš to pieprasītu, nosūtot atpakaļ minētajai vēstulei pievienotu "balvas pieprasījuma sertifikātu",**

— **bet šīs balvas piešķiršana nav atkarīga no šīs sabiedrības pārdošanai piedāvāto preču pasūtījuma vai izmēģinājuma pasūtījuma,**

Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās minētie jurisdikcijas noteikumi ir jāinterpretē šādi:

— **uz šādu patērētāja celtu prasību tiesā attiecas minētās regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts ar nosacījumu, ka profesionālais pārdevējs ir juridiski uzņēmies patērētājam izmaksāt šo laimestu;**

— **ja šis nosacījums nav izpildīts, šādai prasībai minētā Regulas Nr. 44/2001 tiesību norma ir piemērojama tikai tad, ja patērētājs faktiski ir izdarījis pasūtījumu pie šī profesionālā pārdevēja.**

[Paraksti]